



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 230/2026-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Slovenskej republiky**, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, Račianska 71, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/142/2023 z 15. júla 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 31. októbra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6Cdo/142/2023 z 15. júla 2025 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že žalobou doručенou Okresnému súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) 1. októbra 2012 v spojení s jej následnými doplneniami, čiastočnými späťvzatiami a zmenami sa [REDACTED] (ďalej len „žalobca“) proti sťažovateľke (žalovanej) podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení účinnom v danom čase (ďalej len „zákon o zodpovednosti za škodu“) domáhal náhrady škody v sume 242,34 eur (časti trov obhajoby) a náhrady nemajetkovej ujmy v sume 39 500 eur s príslušenstvom, ktorá mu mala byť spôsobená rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2Tov/4/2009 z 23. júna 2009 v spojení s rozsudkom Vojenského obvodového súdu Prešov sp. zn. 2T/2/2007 z 26. novembra 2008, ktoré boli v časti výroku o vine a treste zrušené rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6Tdo/30/2010 zo 7. apríla 2011, ako aj ďalšími rozhodnutiami v danom trestnom konaní,

vydanými na podklade zrušených rozsudkov. Žalobca bol zrušenými rozhodnutiami súdov uznaný vinným zo spáchania prečinu porušovania predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 279 ods. 1 a ods. 2 písm. a) Trestného zákona a zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) Trestného zákona, za čo mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 4 rokov a peňažný trest 1 666 eur. Žalobca vykonal trest odňatia slobody celkom 525 dní, ktorý závažnou mierou zasiahol nielen do jeho ľudskej dôstojnosti a osobnej cti, ale aj súkromného a rodinného života, čo v žalobe konkrétne odôvodnil. V rámci predbežného prerokovania nároku na náhradu škody priznanú a vyplatenú sumu 10 500 eur (20 eur za deň trvania výkonu trestu odňatia slobody) nepovažoval za dostatočnú satisfakciu v porovnaní s inými prípadmi.

3. Sťažovateľka nesúhlasila so žalobcom uplatnenou náhradou nemajetkovej ujmy, pričom poukazovala na to, že v rámci predbežného prerokovania nároku na náhradu škody žalobcovi bola okrem nepeňažnej saturácie – písomného ospravedlnenia a peňažnej saturácie – 10 500 eur z titulu rozhodnutia o treste, priznaná a vyplatená aj náhrada nemajetkovej ujmy v sume 12 105,75 eur z titulu rozhodnutia o väzbe vydaného v rámci totožného trestného konania, pričom celkovo vyplatená suma 22 605,75 eur sa približuje k maximálnej výške náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 17 ods. 4 zákona o zodpovednosti za škodu (účinného od 1. januára 2013), t. j. sume 29 000 eur, vychádzajúc z výšky 50-násobku minimálnej mzdy za rok 2020, keď došlo k právoplatnému oslobodeniu žalobcu spod obžaloby.

4. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 17C/336/2013 z 23. júna 2022 zastavil konanie v časti prevyšujúcej žalovanú sumu 39 742,34 eur spolu s úrokom z omeškania 8,75 % ročne zo sumy 6 826,06 eur od 14. marca 2013 do 28. októbra 2021 a zo sumy 17 982,39 eur od 29. októbra 2021 do zaplatenia (výrok I), sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 19 604,60 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 104,60 eur od 18. októbra 2021 do zaplatenia (výrok II), vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok III) a sťažovateľke nepriznal náhradu trov konania (výrok IV).

4.1. Uviedol, že v konaní nebola sporná existencia nezákonného rozhodnutia súdu, ktorým bol žalobca núteno pozbavený svojej osobnej slobody formou výkonu trestu odňatia slobody v trvaní 525 dní. Uznaná dôvodnosť argumentácie sťažovateľky, pokiaľ tvrdila, že vzhľadom na to, že limit nemajetkovej ujmy je viazaný na osobu poškodeného a trestného konania, nie je možné dosiahnuť ho dvakrát – pri náhrade nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie a väzbu a osobitne za nezákonne vykonaný trest odňatia slobody. Za nedôvodnú však považoval argumentáciu sťažovateľky, že na prípad žalobcu sa vzťahuje limit náhrady nemajetkovej ujmy zavedený zákonom č. 412/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, účinným od 1. januára 2013 (ďalej len „novela zákona o zodpovednosti za škodu“), keďže všetky podmienky vzniku nároku žalobcu na náhradu škody boli splnené skôr.

4.2. Dospel k záveru, že je dôvodným žalobcovi priznať náhradu nemajetkovej ujmy 30 000 eur (57,14 eur za deň vykonaného nezákonného trestu odňatia slobody), ktorá zodpovedá jeho životnej úrovni, zohľadňuje zásah do jeho profesijného života a do finančnej situácie jeho rodiny s maloletým dieťaťom, pričom okrem satisfakčnej funkcie plní aj preventívnu funkciu vo vzťahu k sťažovateľke. Z tejto sumy odpočítal sťažovateľkou poskytnutú náhradu nemajetkovej ujmy 10 500 eur a žalobcovi tak priznal zvyšok (náhradu nemajetkovej ujmy 19 500 eur). Z uplatňovanej

náhrady trov obhajoby v trestnom konaní 242,30 eur priznal žalobcovi náhradu za dva úkony právnej služby; uviedol, že výška tejto škody nebola sporná a takisto nezistil žiadny rozpor s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, preto v tejto časti žalobe vyhovel a priznal žalobcovi náhradu škody vo výške 104,60 eur.

4.3. Reagujúc na judikáty predložené stranami sporu, okresný súd uviedol, že súdy nimi priznali rôzne výšky náhrad nemajetkovej ujmy, čo súvisí s konkrétnymi okolnosťami prerokovaných prípadov, ktoré nie sú automaticky aplikovateľné aj na posudzovaný prípad, v ktorom rozhodol so zreteľom na princíp všeobecnej spravodlivosti.

5. O odvolaniach strán sporu krajský súd rozsudkom sp. zn. 27Co/84/2022 z 28. marca 2023 rozhodol tak, že odvolanie žalobcu proti vyhovujúcej časti rozsudku okresného súdu odmietol (výrok I), pripustil späťvzatie žaloby v časti o náhradu škody 137,94 eur s 8,75 % ročným úrokom z omeškania od 14. marca 2013 do zaplatenia, v tomto rozsahu rozsudok okresného súdu v jeho zamietajúcej časti zrušil a konanie o tejto časti žaloby zastavil (výrok II), rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy 19 500 eur, potvrdil (výrok III), rozsudok okresného súdu vo výrokoch, ktorými bola sťažovateľke uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu škody vo výške 104,60 eur s 5 % úrokom z omeškania od 18. októbra 2021 do zaplatenia, a o úroku z omeškania zo sumy 19 500 eur (náhrady nemajetkovej ujmy) zrušil a v tomto rozsahu vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (výroky IV a V), zostávajúcu časť rozsudku okresného súdu, ktorou zamietol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, potvrdil (výrok VI) a napokon zrušil výrok rozsudku okresného súdu o trovách konania a i v tejto časti vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (výrok VII).

6. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka podala dovolanie, v ktorom uplatnila dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), tvrdiac, že okresný súd pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy nepoužil žiadne preskúmateľné hľadisko a krajský súd tento postup akceptoval. Len vyhlásenie súdu, že nejakú sumu považuje za primeranú s ohľadom na okolnosti prípadu ako odôvodnenie rozhodnutia súdu o výške nemajetkovej ujmy, nepostačuje. Zároveň uplatnila dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, tvrdiac, že krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu pri vyriešení právnej otázky primeranosti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy (sp. zn. 4Cdo/171/2005, sp. zn. 4Cdo/177/2005, sp. zn. 6MCdo/15/2012, sp. zn. 6Cdo/37/2012, sp. zn. 3Cdo/7/2017, sp. zn. 2Cdo/112/2017, sp. zn. 3Cdo/19/2018, sp. zn. 3Cdo/25/2019, sp. zn. 2Cdo/30/2019 a sp. zn. 5Cdo/127/2019), pretože priznaná náhrada nie je v súlade s platnými a účinnými vnútroštátnymi právnymi predpismi upravujúcimi aj iné finančné kompenzácie (zákonom č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, resp. predchádzajúcimi právnymi predpismi), súdnou praxou, relevantnými rozhodnutiami Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a zásadou spravodlivého zadosťučinenia.

7. Najvyšší súd napadnutým uznesením (ktoré nadobudlo právoplatnosť 1. septembra 2025) dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) CSP, keďže smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (výrok I), a sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej okresným súdom (výrok II).

II. Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti s poukazom na osobitosť danej veci, v ktorej v rámci predbežného prerokovania nároku na náhradu škody došlo z jej strany k dobrovoľnému plneniu sumy odškodnenia (10 500 eur) a písomnému ospravedlneniu žalobcovi, čo súdy pri rozhodovaní o nároku žalobcu odignorovali a priznali žalobcovi skoro dvojnásobne vyššiu sumu odškodnenia (19 500 eur), namieta, že takýmto postupom súdy *de facto* zdevalvovali snahu štátu o vyriešenie sporu v rámci predbežného prerokovania nároku. Zastáva názor, že ňou vymedzený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP najvyšší súd vo svojej rozsiahlej judikatúre opakovane označil za prípustný, zodpovedajúci zákonným požiadavkám a takto podané dovolanie sťažovateľky bol povinný meritorne preskúmať, čo však neurobil, keďže svoj záver, že k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu nedošlo, postavil na premise, že právo poškodeného na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) vzniká momentom vydania nezákonného rozhodnutia, resp. vzatia do väzby a že aplikácia § 17 v zmysle novely zákona o zodpovednosti za škodu (zavádzajúcej limit výšky náhrady nemajetkovej ujmy) na prípady, keď nezákonné rozhodnutie o vine a treste bolo vydané pred 1. januárom 2013, by znamenala nielen popretie princípu úplného odškodnenia, ale spôsobila by aj neprípustné odňatie už existujúceho práva, zásah do legitímnej nádeje poškodeného na satisfakciu a bola by aj porušením zákazu retroaktivity vyplývajúcej z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/262/2015 zo 16. marca 2016, ako aj z nálezu ústavného sp. zn. III. ÚS 754/2016 z 24. januára 2017. V tejto súvislosti poukazuje na uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 432/2020 z 12. novembra 2020, v ktorom podľa jej názoru „*doznal existenciu limitácie výšky náhrady odškodnenia vzniknutej nemajetkovej ujmy, bez ohľadu na zákaz retroaktivity aplikácie právnej normy*“, čo má potvrdzovať jej argumentáciu o ústavne neudržateľnej svojvôli najvyššieho súdu a prekvapivosti napadnutého uznesenia majúceho za následok zásah do jej základného práva na súdnu ochranu garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. V závere ústavnej sťažnosti sťažovateľka opakuje, že v sporoch o náhradu škody si žalobca proti sťažovateľke uplatnil náhradu nemajetkovej ujmy za viaceré zásahy vzťahujúce sa na totožné trestné konanie (uznesením o vznesení obvinenia, rozhodnutím o väzbe, ako aj rozhodnutím o treste). Na podporu svojich argumentov o nepredvídateľnosti a nepreskúmateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a jemu predchádzajúcich rozhodnutí krajského súdu a okresného súdu pripojila k ústavnej sťažnosti aj rozsudok krajského súdu č. k. 5Co/15/2023-541 z 15. novembra 2023, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 23C/254/2016-394 z 20. septembra 2022 zaväzujúci sťažovateľku uhradiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy 10 643,25 eur z titulu rozhodnutia o väzbe vydaného v rámci totožného trestného konania. Z obsahu uvedených rozhodnutí súdov vyplýva, že náhrada nemajetkovej ujmy priznaná žalobcovi v súčasnosti predstavuje celkovú sumu 52 740 eur, ktorú považuje za neprimeranú vo vzťahu k právnej úprave odškodnenia osôb, ktorým bola v dôsledku úmyselných násilných trestných činov spôsobená ujma na zdraví, zákonom č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi účinným do 31. decembra 2017, resp. zákonom č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinným od 1. januára 2018.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/142/2023 z 15. júla 2025 o odmietnutí dovolania sťažovateľky (bod 7 uznesenia ústavného súdu), odôvodnená tým, že na jej podstatné a relevantné argumenty k otázke primeranosti priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nebola poskytnutá jasná odpoveď a že sa najvyšší súd odklonil od vlastnej ustálenej rozhodovacej praxe pri korelácii limitácie odškodňovania obetí trestných činov a priznávaní náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zásady spravodlivého zadost'učinenia (body 8 a 9 uznesenia ústavného súdu).

11. V úvode ústavný súd považuje za vhodné pripomenúť vyriešenie otázky procesnej legitímácie štátu na podanie ústavnej sťažnosti (m. m. I. ÚS 61/2022), keď už v uznesení č. k. II. ÚS 19/04-13 z 28. januára 2004 vyslovil, že v zásade nie je vylúčené, aby aj orgány verejnej moci (štátne orgány) podali sťažnosť podľa čl. 127 ústavy (napr. vo vlastníckych sporoch, keď vystupujú v súkromnoprávných vzťahoch v rovnakom postavení s ostatnými účastníkmi konania). Môžu tak však urobiť iba vtedy, ak je splnená podmienka, že v konkrétnom prípade mohli byť a aj v skutočnosti boli nositeľmi ústavou zaručených základných práv alebo slobôd. Orgán verejnej moci (štátny orgán) môže podať sťažnosť, len pokiaľ je postihnutý ako „každý“, a nie ako „nositeľ verejných úloh (verejného záujmu)“, resp. pri výkone právomocí štátu (porov. aj III. ÚS 105/2011, III. ÚS 678/2014, III. ÚS 95/2017).

12. Naproti tomu ESLP vychádza vo svojej judikatúre z názoru, že štát nie je v nadväznosti na čl. 34 dohovoru nositeľom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (Karagiannis proti Grécku, rozhodnutie č. 33408/05 z 27. 9. 2007, Breisacher proti Francúzsku rozhodnutie č. 76976/01 z 26. 8. 2003, Danderyds Kommun proti Švédsku, rozhodnutie č. 52559/99 zo 7. 6. 2001, Yershova proti Rusku, rozhodnutie č. 1387/04 z 8. 4. 2010, Kotov proti Rusku, rozhodnutie č. 54522/00 zo 14. 1. 2010, Ismeta Bačić proti Chorvátsku, rozhodnutie č. 43595/06 z 19. 6. 2008). Z uvedeného dôvodu nie je čl. 6 ods. 1 dohovoru na sťažovateľku uplatniteľný a jej námietky (ako strany civilného sporu) treba preskúmať len v rozsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

13. Vzhľadom na predmet posudzovaného konania ústavný súd konštatuje, že judikatúra najvyššieho súdu, ako aj ústavného súdu v otázke práva na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe fyzickej osoby, ktorá bola oslobodená spod obžaloby, je pomerne rozsiahla a sťažovateľke známa, keďže je orgánom konajúcim v mene štátu, ktorý disponuje právomocou takého nároku predbežne prerokovať (§ 4 a § 15 a nasl. zákona o zodpovednosti za škodu). Spor medzi fyzickou osobou, na ktorej bol úplne alebo sčasti vykonaný trest, ak v ďalšom konaní bolo rozhodnutie zrušené ako nezákonné alebo v ďalšom konaní bola spod obžaloby oslobodená alebo bolo trestné stíhanie zastavené preto, že v konaní vyšli najavo skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli súdu predtým známe alebo bola vec postúpená inému orgánu, okrem prípadu ak sa preukáže, že k včasnému odhaleniu neznámej skutočnosti nedošlo úplne alebo čiastočne vinou osoby, na ktorej bol trest vykonaný (§ 8 ods. 1 zákon a o zodpovednosti za škodu), a sťažovateľkou týkajúci sa

primeranosti priznanej náhrady vzniká spravidla vtedy, ak takúto náhradu fyzická osoba považuje za príliš nízku a sťažovateľka, naopak, za príliš vysokú.

14. Pre oba prípady platí, že ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré je skončené oslobodením spod obžaloby (či zastavením trestného stíhania), je potrebné hľadať nielen v čl. 46 ods. 3 ústavy, ktorý každému zaručuje právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, ale vo všeobecnej rovine aj v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát považovaný za právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorými zasahujú do základných práv jednotlivca (m. m. III. ÚS 754/2016).

15. Pri rozhodovaní o náhrade škody spôsobenej orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci sú všeobecné súdy povinné vykladať vnútroštátnu právnu úpravu spôsobom, ktorý je konformný s judikatúrou ESĽP týkajúcou sa porušenia práva podľa čl. 5 ods. 5 dohovoru, podľa ktorého každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie. V tejto súvislosti už ESĽP vyslovil, že samotné pozbavenie práva na osobnú slobodu v rozpore s ustanoveniami dohovoru zakladá priamy nárok dotknutej osoby na odškodnenie. V prípade, že súd nárok na odškodnenie dotknutej osoby neprizná napriek tomu, že zistí nezákonnosť rozhodnutia o zaistení, ide o porušenie čl. 5 ods. 5 dohovoru (Emin proti Holandsku rozsudok z 29. 5. 2012).

16. Každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihliada ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, a to tým skôr, ak ide o obvinenie nepravdivé, ktoré je potvrdené právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom súdu. Náhrada nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie nemá všeobecný paušálny charakter, ale je špecifikovaná podľa jednotlivých zásahov. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. (m. m. III. ÚS 117/06, I. ÚS 320/2016, I. ÚS 395/2016, I. ÚS 540/2016, III. ÚS 224/2023 a iné).

17. Tým, že v posudzovanom prípade došlo k oslobodeniu žalobcu spod obžaloby, ako na nezákonné treba hľadiť na všetky rozhodnutia vydané v priebehu trestného stíhania. Niet pochyb o tom, že pokiaľ ide o rozsah zásahu do osobnostných práv žalobcu, tento sa najsilnejšou mierou prejavuje vo forme následkov väzby, a to v oblasti rodinného i spoločenského života žalobcu ako aktívneho muža, manžela, otca a syna, čo bližšie okresný súd odôvodnil v rozsudku sp. zn. 17C/336/2013 z 23. júna 2022, ktorý bol potvrdený rozsudkom krajského súdu sp. zn. 27Co/84/2022 z 28. marca 2023 (body 4 až 5 uznesenia ústavného súdu).

18. Skutočnosť, že existuje ďalší rozsudok krajského súdu č. k. 5Co/15/2023-541 z 15. novembra 2023, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 23C/254/2016-394 z 20. septembra 2022 zaväzujúci sťažovateľku uhradiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy 10 643,25 eur z titulu rozhodnutia o väzbe vydaného v rámci totožného trestného konania, založený na rovnakom závere o zásahu do osobnostných práv žalobcu (bod 9 uznesenia ústavného súdu), automaticky nespôsobuje ústavnú nesúladosť rozhodnutí súdov vydaných v súvisiacom konaní (bod 16 uznesenia ústavného súdu). V čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľky bolo na internetovej stránke najvyššieho súdu <https://www.nsud.sk/rozhodnutia/>

zverejnené uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/63/2024 z 5. novembra 2025, ktorým zrušil rozsudok krajského súdu č. k. 5Co/15/2023-541 z 15. novembra 2023 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia pritom bola (okrem iného) skutočnosť, že krajský súd sa opomenul vyjadriť k argumentácii sťažovateľky o súvzťažnosti, keď požadovala zohľadniť žalobcovi priznaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 27Co/84/2022 (bod 16 uznesenia ústavného súdu), keď by podľa sťažovateľky došlo k prekročeniu zákonného limitu.

19. Pokiaľ sa sudy držia línie, že vzhľadom na to, že limit nemajetkovej ujmy je viazaný na osobu poškodeného a trestného konania, nie je možné dosiahnuť ho dvakrát – pri náhrade nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie a väzbu a osobitne za nezákonne vykonaný trest odňatia slobody, nič im nebráni, aby v záujme hospodárnosti konania spojili na spoločné konanie také konania, ktoré sa pred ním začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých strán (§ 166 ods. 1 CSP).

20. V tomto štádiu konania ústavný súd nemá dôvod odchyliť sa od svojho názoru vysloveného v náleze sp. zn. III. ÚS 754/2017 z 24. januára 2017, že na nároky vzniknuté pred 1. januárom 2013 sa obmedzenie dané § 17 ods. 4 zákona o zodpovednosti za škodu účinného od 1. januára 2013 nevzťahuje. V uvedenom náleze nespochybnil potrebu zjednotenia rozhodovania o výške náhrady nemajetkovej ujmy v týchto prípadoch, pričom uviedol, že toto zjednotenie môže byť realizované iba dôsledným aplikovaním naznačených kritérií smerujúcich k porovnateľnosti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v prípadoch skutkovo obdobných.

21. Uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 432/2020 z 12. novembra 2020, v ktorom podľa názoru sťažovateľky *„doznal existenciu limitácie výšky náhrady odškodnenia vzniknutej nemajetkovej ujmy, bez ohľadu na zákaz retroaktivity aplikácie právnej normy“*, ústavný súd nepovažuje za aplikovateľné na posudzovaný prípad pre jeho skutkovú odlišnosť, ktorú sťažovateľka evidentne naďalej prehliada.

22. Ústavný súd už v uznesení č. k. III. ÚS 224/2023-16 z 27. apríla 2023 týkajúcom sa inej veci sťažovateľky uviedol, že *„Najvyšším súdom nedopovedané a nekonštruktívne riešenia vedú k tomu, že sa nimi sudy nižšieho stupňa nevedia riadiť a v podstate sa od nich ani nemôžu odchyliť. Preto hľadajú únik k iným konkrétnym riešeniam a je paradoxné, že ich nachádzajú v rozhodnutiach ústavného súdu. Rovnako dopadla aj sťažovateľka, ktorá sa na poslednú chvíľu domáha zohľadnenia konkretizovaného právneho záveru ústavného súdu v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 432/2020. Žiadny iný konkrétny prípad, ktorý by napĺňal jej predstavy o čo najnižšej náhrade v rozhodnutiach všeobecných súdov, nebola schopná identifikovať. K tomu však treba uviesť, že v tomto rozhodnutí bolo podstatou zásahu nesprávnych rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní to, že žalobcovi bolo obvinenie z trestného činu podvodu v spolupáchateľstve v štádiu pokusu vznesené v marci 2011 a už vo februári 2014 bol žalobca, ktorý ani nebol vo väzbe spod obžaloby oslobodený (rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7Co/118/2019). Je zrejmé, že miera zásahu do práv tohto žalobcu vyjadrená náhradou nemajetkovej ujmy 4 000 eur bola celkom iná ako v prípade, ktorý je predmetom tejto ústavnej sťažnosti, a nemôže byť referenčným údajom smerom k identifikácii zjavného právneho omylu ako dôvodu vyslovenia porušenia základných práv sťažovateľky... I podanie tejto nedôvodnej ústavnej sťažnosti ministerstvom s prívlastkom spravodlivosti je ďalším smutným dôkazom toho, že sa so svojimi omylmi na právach občanov stále nie je schopná slušne vyrovnat’.“*

23. V konaní o náhradu škody spôsobenej orgánmi verejnej moci pri jej výkone, v ktorom si fyzická osoba uplatňuje nárok v súvislosti s rozhodnutím o väzbe, je štát tou procesnou stranou, ktorá musí preukázať existenciu skutočností vylučujúcich vznik práva na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe podľa § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. (uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 273/2021 z 29. júna 2021, ZNaU 89/2021).

24. Ústavný súd považuje za ústavne akceptovateľný právny záver najvyššieho súdu, že pri vyriešení právnej otázky primeranosti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy sa krajský súd neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu – rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/171/2005, sp. zn. 4Cdo/177/2005, sp. zn. 6MCdo/15/2012, sp. zn. 6Cdo/37/2012, sp. zn. 3Cdo/7/2017, sp. zn. 2Cdo/112/2017, sp. zn. 3Cdo/19/2018, sp. zn. 3Cdo/25/2019, sp. zn. 2Cdo/30/2019 a sp. zn. 5Cdo/127/2019, ktorých analýzu vykonal v bodoch 26 až 34 napadnutého uznesenia, keďže nemali uchopiteľný argumentačný potenciál, ktorý by dôvodne spochybňoval záver, že náhrada nemajetkovej ujmy priznaná žalobcovi je neprimeraná, a teda nesúladná s § 17 ods. 2 zákona o zodpovednosti štátu.

25. Pokiaľ sťažovateľka skutočnosť, že v rámci predbežného prerokovania nároku na náhradu škody došlo z jej strany k dobrovoľnému plneniu sumy odškodnenia (10 500 eur), považovala za osobitosť, ktorá vylučuje priznanie vyššej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi súdom, ústavný súd poukazuje na to, že EŠLP sa v rozsudku Kormoš proti Slovenskej republike z 8. novembra 2011 stotožnil s právnym názorom ústavného súdu, že sťažovateľova väzba po tom, ako uplynula lehota, na ktorú bola v prípravnom konaní predĺžená, bola nezákonná. Z toho dôvodu konštatoval, že došlo k porušeniu čl. 5 ods. 1 dohovoru. Ďalej uviedol, že sťažovateľa možno považovať za poškodenú osobu, pretože primerané finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom bolo podľa neho vzhľadom na význam práva na osobnú slobodu a dĺžku sťažovateľovej väzby, ktorá nebola pokrytá súdnym rozhodnutím, príliš nízke, preto sťažovateľovi priznal sumu 12 000 eur z titulu nemajetkovej ujmy a sumu 2 000 eur z titulu nákladov a výdavkov.

26. Za skutočnosť vylučujúcu priznanie vyššej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi nemožno považovať ani ospravedlnenie, ktoré ako inštitút zákon o zodpovednosti za škodu neobsahuje. Pokiaľ tak orgán konajúci v mene štátu v rámci predbežného prerokovania nároku na náhradu škody urobí, ide z jeho strany o formálny prejav vôle (morálnu satisfakciu), ktorým v podstate prizná, že postupom alebo rozhodnutím iného štátneho orgánu (spadajúcim do jeho rezortnej pôsobnosti) došlo k určitým pochybeniam, ktoré zasiahli do osobnostnej sféry konkrétnej fyzickej osoby.

27. Argumenty sťažovateľky nie sú spôsobilé spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

28. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale ani formalistická a aby bola čo najustálenejšia, a tak súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Reálne uplatnenie tohto práva predpokladá, že strane konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie

zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

29. Ústavný súd preskúmaním napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dospel k záveru, že nie je zjavne neodôvodnené, pričom zároveň neexistuje žiadna skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup, resp. svojvoľné závery tohto súdu, nemajúce oporu v Civilnom sporovom poriadku (§ 438 a nasl.), resp. v zákone o zodpovednosti za škodu.

30. Ústavný súd opakuje, že dôvodom, pre ktorý zákonodarca s účinnosťou od 1. januára 2013 pristúpil k limitácii výšky náhrady nemajetkovej ujmy, nie je (a ani nemôže byť) snaha o zníženie výdavkov štátu na odškodnenie dotknutých osôb, t. j. ekonomické záujmy štátu (m. m. uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 273/2021 z 29. júna 2021, ZNaU 89/2021). Opačný výklad by mohol brániť nielen možnosti, ale predovšetkým povinnosti všeobecných súdov zvážiť všetky relevantné skutočnosti toho-ktorého prípadu. V právnom štáte právny poriadok nechráni štátnu moc pred občanmi. Právny poriadok v právnom štáte určuje postup orgánov verejnej správy tak, aby neboli porušované práva občanov (m. m. II. ÚS 62/99, ZNaU 74/1999).

31. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu